

"Το να βλέπεις δεν είναι απλώς το να κοιτάς. Είναι το να έχεις έναν κόσμο γύρω σου. Δεν είναι το να σκέφτεσαι τον κόσμο — είναι το να τον κατοικείς."

Μωρίς Μερλώ-Ποντύ

Ο Γιάννης Κλεφτογιάννης καταγράφει την ταξιδιωτική του εμπειρία στην Τζιά στις εικαστικές του σημειώσεις, με τίτλο **Εν Θερμώ** και αποκαλύπτει με εικαστικό λόγο, σκέψεις και συναισθήματα, τη στιγμή που γεννιούνται, σε έναν τόπο με πολιτισμική μνήμη ήδη από την τρίτη χιλιετία π.Χ.

Αναζητά το *dasein* του νησιού, όπως θα έλεγε ο Μάρτιν Χάιντεγκερ, τη ζωντανή αίσθηση του χώρου και του χρόνου, καθώς κινείται εντός του και τον βιώνει στο εδώ και τώρα. Όπως έλεγε ο Πάμπλο Πικάσο: «Κανένας από τους πίνακες που έφτιαξα δεν ήταν έργο τέχνης. Όλοι είναι έρευνα».

Τα θέματά του είναι κυρίως τοπία, φυσικά και ανθρωπογενή περιβάλλοντα, που μαρτυρούν τη ζωή και την ιστορία των ανθρώπων στο νησί διαχρονικά, από τα **Μάρμαρα στον ήλιο** με τις δωρικές κολόνες να στέκουν ακλόνητοι μάρτυρες κάποιου δωρικού ναού της αρχαιότητας, στο **Σαν μεσαιωνικό πέραςμα**, από κάποια άλλη ιστορική περίοδο του νησιού, όταν η πειρατεία μάστιζε τα παράλια και οι άνθρωποι οχυρώνονταν σε ακροπόλεις, για να γλιτώνουν από τους κινδύνους της θάλασσας.

Το έργο **Στη Χώρα**, αποθεώνει τη γραμμικότητα του σχεδίου, κάθετες και παράλληλες, γραμμές που τέμνονται ή αναπτύσσονται σε παραλληλίες, ενώ οι όγκοι πλάθονται με φως και σκιά, δημιουργώντας ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον οπτικό αποτέλεσμα, χωρίς διάθεση εξωραϊσμού. Εντυπωσιακή η απόδοση της ξερολιθιάς, χαρακτηριστικό στοιχείο του Αιγαιοπελαγίτικου τοπίου, που θα την ξαναβρούμε στο έργο **Πάνω στην ξερολιθιά** και στις **Τεθλασμένες ξερολιθιές**. Πέτρες, αγκιόκλαδα και φραγκοσυκιές μια φύση άγρια ξεραμένη από τους βοριάδες του Αιγαίου σαν τόπος εξορίας, να ατενίζει τη Μακρόνησο απέναντι. Τόπος που ακονίζει το πνεύμα και χαλυβώνει τη θέληση, χωρίς περιττά στολίδια και ανούσια λόγια.

Ο διαρκής αγώνας του ανθρώπου να δαμάσει τα στοιχεία της Φύσης και να στεριώσει τη ζωή στα βράχια κόντρα σε κάθε αντιξοότητα, είναι παρών εδώ. Μια αγελάδα σαν ιδεόγραμμα, **Με ύφος αδιάφορο**, στέκεται πάνω σε ένα τοπίο που αποδίδεται με γωνιώδεις γραμμές άνυδρο και εχθρικό.

Στον **Φιδίσιο κατήφορο**, η οπτική εμπειρία γίνεται σύνθεση γραμμικής και πιο τονικής φόρμας, σε μια προοπτική σχεδόν αντεστραμμένη, καθώς το βάθος του πεδίου «επιδιώκει» να έλθει στο πρώτο επίπεδο, δίνοντας στο έργο συμβολικό χαρακτήρα και πνευματικότητα. Φαντάσου ότι στέκεσαι στην αρχή ενός κατηφορικού μονοπατιού με βαθμίδες που χάνονται στον ορίζοντα. Το μάτι σου «βλέπει» προοπτική· οι γραμμές του βράχου, το όριο της θάλασσας, τα τελευταία σκαλοπάτια συγκλίνουν, τα αντικείμενα μικραίνουν όσο απομακρύνονται, αλλά όλα συντελούνται εμπρός μας.

Η αρχαία τέχνη του μυθικού θεού Αρισταίου, ενώνει τον σύγχρονο μελισσοκόμο με την καταγωγή της μελισσοκομίας από τον Αρισταίο, μια μυθική μορφή που συνδέεται με τις αγροτικές τέχνες και δίδαξε στους ανθρώπους βασικές γνώσεις επιβίωσης και καλλιέργειας. Ο ζωγράφος επικαλείται τον Αρισταίο, ως έναν άλλο Προμηθέα, τονίζοντας τη σημασία τους για την ανθρώπινη επιβίωση και ζωή, σε περιβάλλοντα αφιλόξενα και δύσκολα να κατοικηθούν. Στοιχεία που μετατρέπουν το αδύνατο σε δυνατό, χάρη στη δύναμη της θέλησης των ανθρώπων και των πρωτοπόρων που ανοίγουν τον δρόμο για όλους.

Πολύ εκφραστικό σχέδιο, το πρόσωπο του μελλισουργού καλυμμένο πίσω από την προστατευτική μάσκα, γίνεται «ο καθένας» και δένει με το πέπλο φωτοσκίασης, πίσω και γύρω από τον μελισσοκόμο, που κάνουν «αισθητό» το βουητό του μελισσιού.

Θα σημειώσουμε ότι η χρήση του ξηρού παστέλ από τον ζωγράφο, έχει δώσει πολύ εκφραστικά αποτελέσματα, αποδείχθηκε ιδανικό μέσο για τη δημιουργία όγκου, φωτός και σκιάς με φυσικό τρόπο, με αισθητή και πλούσια υφή, καθώς δίνει την εντύπωση ότι μένει περίσσεια υλικού πάνω στο χαρτί. Τα έργα έχουν έντονη οπτική δύναμη και βάθος.

Τα έργα με υδατόχρωμα, όπως το **Βόλτα στο λιμάνι** και το **Πέρασμα απ'το Βουρκάρι**, αποκαλύπτουν τη δύναμη του Αιγαιοπελαγίτικου φωτός να εξαχνώνει τους όγκους - γνωστό ήδη από τα Κυκλαδίτικα ειδώλια -, να ωθεί σε αφαίρεση, να μετατρέπει τις φόρμες σε απλές και λιτές γραμμές, όπως τα δεμένα ιστιοφόρα που αποδίδονται με μία οριζόντια φόρμα για το σκάφος και ένα ευθύγραμμο κατάρτι. Χωρίς σαφή περιγράμματα, κτήρια, καράβια, κορυφογραμμές και θαλάσσιος ορίζοντας, μετατρέπονται σε μια συνεχή ροή στερεών υγρών και αέρινων στοιχείων, πάνω στην επιφάνεια του έργου ζωγραφικής.

Το **Εν θερμώ** είναι ένας ύμνος στην ανθρώπινη θέληση και δύναμη για ζωή, στην προσπάθεια να συνυπάρξει με τα στοιχεία της Φύσης και τα άλλα ζωντανά πλάσματα, χωρίς εξωραϊσμούς, με ένα δυνατό ρεαλισμό και μια καθαρή ανυπόκριτη ματιά, με μια αυθεντικότητα και απλότητα που μας επιστρέφει στη γη, στην καρδιά της ζωής και μας λυτρώνει από τις περιττές φαντασιώσεις του καταναλωτισμού που έχουν «φουσκώσει» τον άνθρωπο με ανοησία και υπαρξιακό πόνο.

Δρ. Έφη Παπαευθυμίου

Επιμελήτρια Δημοτικής Πινακοθήκης Λαμίας «Αλ. Κοντόπουλος»